

ŞEHİT DİPLOMATLARIMIZ: BOSTON FAHRİ BAŞKONSOLOSU ORHAN GÜNDÜZ (4 MAYIS 1982)

Hazel ÇAĞAN ELBİR

Analist

Türkiyenin Los Angeles Başkonsolosu Kemal Arıkanın 28 Ocak 1982 tarihinde öldürülmesinden yaklaşık üç ay sonra, Boston Fahri Başkonsolosu Orhan Gündüz de vurulmuştur. Her iki cinayeti, Taşnak terör örgütü Ermeni Soykırımı için Adalet Komandoları (İng. *Justice Commandos of the Armenian Genocide* □ JCAĞ)üstlenmiştir. Ermeni aşırı milliyetçi teröristler, Fahri Başkonsolos Orhan Gündüzün önce bürosunu bombalamış, bir süre sonra da kendisini şehit etmişlerdir. Bombalama olayı 22 Mart 1982de, suikast ise 4 Mayıs 1982 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

Washington Büyükelçimiz Şükrü Elekdağ, bombalama olayından sonra 22 Mart 1982 tarihinde Ankaraya ayrıntılı bir telgraf çekmiştir:

Boston Fahri Başkonsolosumuzun 678 Massachusetts Ave. No. 101 adresinde, cadde üzerinde, zemin kattaki bürosunun önünde bugün (22 Mart 1982) mahalli saatle 19:45te bir bomba patlatılmıştır. Büroda geniş hasar bulunmakla birlikte, can kaybı ve yaralı yoktur. Olay sırasında Fahri Başkonsolosumuz Orhan Gündüz evinde bulunmaktadır. Büronun ön camları kırılmıştır. Şiddetli patlamanın ardından sorumlunun JCAĞ terör örgütü olduğu anlaşılmıştır[1].

Olayı takiben 23 Mart günü Fahri Başkonsolos Orhan Gündüzün gönderdiği telgrafta ise, 22 Mart 1982 tarihinde saat 20:00de Başkonsolosluğumuzun bulunduğu hanın görevlisinden bir telefon aldığını, bunu takiben Boston Fahri Başkonsolosluğuna gittiğini ve büroda kuvvetli bir patlama gördüğünü yazmıştır.

Bombalı saldırıdan yaklaşık bir buçuk ay sonra, 4 Mayıs 1982 tarihinde, *United Press International* (UPI), Türk Büyükelçiliğine telefonla ulaşmış, Boston Fahri Başkonsolosumuz Orhan Gündüzün katledildiğine dair bir haber alındığını bildirmiştir. Bu telefonun üzerine, Orhan Gündüzün evi aranmış, kendisine ulaşılamayınca Dışişleri Güvenlik Bölümü aracılığıyla haberin doğruluğunun araştırılması talep edilmiştir. ABD Dışişleri yaklaşık bir saat süren bir araştırma sonunda bir istasyonda bir araba içinde başından tek kurşunla öldürülmüş bir kişi bulunduğunu ancak kimliği teşhis edilemediği için teyide muhtaç olduğu bildirilmiştir[2]. Bu kişi Türkiye Fahri Başkonsolosu Orhan Gündüzdür. Alınan bilgiye göre suikastı JCAĞ üstlenmiştir.

O dönemde bilindiğine göre, Federal Soruşturma Bürosundan (İng. *Federal Bureau of Investigation* □ *FBI*) talep edilmesine rağmen Orhan Gündüze polis koruması desteği sağlanmamıştır. Güvenliğinden endişe eden arkadaşları ve ailesinin defalarca istemesine rağmen, bu mümkün olmamıştır.

Suikasttan kısa bir süre sonra *United Press International*'ın Los Angeles bürosuna bir telefon gelmiştir:

Arayan kişi Ermeni Soykırımı Adalet Komandoları adına arıyorum dedikten sonra, Az önce Boston, Massachusetsteki Türk Konsolosunu vurduk. Bu bizim tarzımız. Tekrar saldıracağız, ifadesinde bulunmuştur.

JCAG, ABDde birkaç küçük çaplı bombalama eylemi denedikten sonra, 1982de Kuzey Amerikada Türk diplomatlara odaklanan bir şiddet kampanyası yürütmeye başlamıştır. Planları Türk diplomatik camiasındaki çok sayıda hedefi kapsamaktaydı. Tanınmaktan daha fazlasını istemişlerdir: İntikam. Bu çerçevede, JCAG 1982 yılında *Associated Presse* gönderdikleri bir bildiriye Tüm Ermeni toprakları gerçek sahipleri olan Ermenilere iade edilene kadar mücadelemize devam edeceğiz demiştir. Orhan Gündüzün katledilmesinden 3 ay önce iki kişi, 28 Ocak 1982 sabahı 1977 model bir Chevrolet Nova ile Pasadena, Kaliforniyadaki Wilshire Bulvarı ile Comstock Caddesinin köşesine gitmiş, Türkiyenin Los Angeles Başkonsolosu Kemal Arıkanın geçmesini beklemiş ve Los Angeles Başkonsolosu Kemal Arıkanı katletmişlerdir. Olayı JCAG üstlenmiştir.

FBI belgelerinde JCAGın cinayet işleme yöntemleri açık bir şekilde ortaya konmuştur. JCAG tarafından 1975-1982 yılları arasında öldürülen 21 Türk diplomattan 14ü trafik kavşaklarında saldırıya uğramıştır. Bu yöntem, silahlı saldırılar yerine patlayıcıları tercih eden rakip Marksist Ermeni terörist grup Ermenistanın Kurtuluşu için Ermeni Gizli Ordusu tarafından (İng. *Armenian Secret Army for the Liberation of Armenia* □ *ASALA*) küçümsenmiştir. Grup, JCAGın taktiklerini korkakça vur-kaç suikastları olarak adlandırmışlardır[3].

FBI, Orhan Gündüz dosyasını 40 yıl boyunca kilit altında tutmuştur. Orhan Gündüz hakkındaki FBI dosyasının açıklanmasına yönelik talepler neredeyse on yıl cevapsız kalmış, sonuçta 2021 yılında FBI dosyalarının yaklaşık 4000 sayfasını *MuckRock* ile paylaşmıştır. *MuckRock*, araştırmacı gazetecilerin kurmuş olduğu bir internet sitesidir. Dosyaların içeriği *MuckRock* tarafından geçtiğimiz yıl yayınlanmıştır.

Yayınlanan dosyalar arasında, 1982 yılının sonunda, Orhan Gündüzün muhtemel tetikçisi de dahil olmak üzere terörist grupla bağlantılı olduğu iddia edilen beş kişinin, Fahri Başkonsolos Gündüzün bürosunun bombalanması olayı ile de bağlantılı olduğuna işaret eden FBI notları da bulunmaktadır.

Kırk yıl sonra, bu teröristlerin bazıları hala hayatta olup, ABDde serbestçe yaşamlarını sürdürmeye ve Ermeni diasporasından destek görmeye devam etmektedirler.

Orhan Gündüzün 1982de Somerville'de öldürülmesini üstlenen Ermeni Soykırımı Adalet Komandoları gibi Ermeni terör örgütleri, Türkiyenin sözde soykırımı kabul etmesi için

şiddet kampanyalarına devam etmişlerdir. Adalet yerine, sözde soykırımın resmen tanınması Ermeni-Amerikan toplumu içinde birleştirici bir amaç haline gelmiştir. Her ne kadar Ermenistan dahil olmak üzere, bugüne değin 31 ülkenin parlamentoları 1915 olaylarını soykırım olarak resmen tanımış olsa da Türkiyenin bu konudaki kararlı tutumu ve ABDnin geçen yıla kadar soykırımı resmen tanımamış olması, diaspora Ermenilerinde süregelen bir tatminsizlik duygusu yaratmaya devam etmiştir. Bugün, ABDdeki Ermeni asıllı çoğu genç, huzur ve barış içinde yaşamaya teşvik edilecekleri yerde düşmanlık ve sözde soykırım masallarıyla zihinsel bir kırıma maruz bırakılmaktadırlar. Los Angeles Başkonsolosumuz Kemal Arıkan ve Boston Fahri Başkonsolosumuz Orhan Gündüz de bu bozuk psikolojiden muzdarip çocuk denecek yaştaki gençler tarafından maalesef katledilmişlerdir.

Ermeni aşırı milliyetçisi terör örgütleri tarafından katledilmiş diplomatlarımızı ve vatandaşlarımızı anıyor, aziz hatıraları önünde saygı ile eğiliyoruz.

*Fotoğraf: <http://forumusa.com/abd/boston-fahri-konsolosu-orhan-gunduz-icin-fbidan-koruma-istenmisti/>

[1] Bilâl N. Şimşir, Şehit Diplomatlarımız - 2, Bilgi Yayınevi: Ankara, 2000, s.496.

[2] A.g.e. p. 496.

[3] <https://www.muckrock.com/news/archives/2022/may/16/kapikill-files-fbi-turkey-diplomat-murder-1/>.

Yazar Hakkında :

Hazel Çağan-Elbir AVİM'de analist olarak çalışmaktadır. Çağan-Elbir, Atılım Üniversitesi Politik Ekonomi bölümünde doktora çalışmalarına devam etmektedir.

Atıfta bulunmak için: ELBİR, Hazel ÇAĞAN. 2026. "ŞEHİT DİPLOMATLARIMIZ: BOSTON FAHRİ BAŞKONSOLOSU ORHAN GÜNDÜZ (4 MAYIS 1982)." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2023 / 17. Mayıs 04. Erişim Haziran 08, 2026. <https://avimbulten.org/tr/Yorum/SEHIT-DIPLOMATLARIMIZ-BOSTON-FAHRI-BASKONSOLOSU-ORHAN-GUNDUZ-4-MAYIS-1982>

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

 @avimorgtr

 <https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

E-Posta: info@avim.org.tr

<http://avim.org.tr>

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır